

Ярмолинецька ЦБС
Краєзнавчий відділ

Ярмолинці

2010 р.

Пам'ять священна: спогади ветеранів Великої Вітчизняної війни. – Ярмолинці: Ярмолинецька центральна районна бібліотека, 2010. – 12 с.

В збірнику подаються спогади ветеранів Великої Вітчизняної війни про важкі та героїчні сторінки тих буремних літ. Які послужать гідним прикладом для виховання у молодого покоління почуття патріотизму, національної гідності та гордості.

Укладач: Москаленко В. М.

Комп'ютерний набір: Посвистак А. Б.

Відповідальний за випуск: Гриб М. А.

*Ветерани – це ваше свято,
Перемога на всіх одна
Дорогі нам війни солдати,
Наша воля ви, честь, весна.*

В. Мазур

Вступ

З кожним роком віддаляється від нас переможний травень 1945 року. Та пам'ять про безсмертний подвиг народу у Великій Вітчизняній війні живе у серцях людей. Час не має влади над пам'яттю про героїчні роки нашого народу, яки здобув Велику Перемогу. Її здобували також наші земляки-ярмолинчани, які фронтовими дорогами пройшли крізь горнило війни. Їх спогади доносять до нащадків якою дорогою ціною була здобута Перемога.

З кожними травневими урочистостями все менше на парад виходить наших дорогих фронтовиків, рідшають ряди ветеранів. Вони були справжніми патріотами, проявивши хоробрість, героїзм та мужність в ім'я Перемоги.

Спогади ветеранів ВВВ

Бітковський Владислав Феліксович

В січні 1945 року наша дивізія почала наступ в напрямку Кенінсберга.

Так як в цей день вибув з строю комсорг батальону, я був тимчасово назначений виконувати обов'язки комсорга батальону і командував стрілецьким відділенням.

14 січня 1945 року при атаці на ворога разом з танковою частиною я був тяжко поранений, була ампутована нога. Находивсь на лікуванні в М.Каунасі а потім в м. Москві. Під час лікування в Москві я зустрів День Перемоги на Червоній Площі. Передати радість людей в зв'язку з закінченням війни - неможливо. Люди лікували, плакали з радості, а ми поранені, що були на лікуванні, були жаданими гостями їх сімей.

Що ж можна згадати з бойових дій. Загальна перемога кувалась отими боями місцевого значення, як їх відмічали радіотрансляторах, але в яких гинули мої побратими, друзі. За час мого командування в боях стрілецьке відділення більш як на половину було замінене, поповнене новими бійцями. Описати ж бої просто неможливо, бо це була наша тяжка кривава робота, яку потрібно було старанно виконувати, бо від цього залежало життя.

Микола Безвощук

Пройшовши три війни – фінську, японську та Велику Вітчизняну – Микола Павлович «нанюхався» пороху та пролив немало крові. Тричі був поранений. Фронтові спогади хвилюють та душать сльозами у горлі. Бо згадує, як разом із бойовими побратимами проривали кільце ворожого оточення в районі Волоколамська, билися під Ржевом. За роки війни Микола Павлович був танкістом, служив у піхотних військах. А після Дня Перемоги, який зустрів у Чернігові, перебуваючи у 7- мому автомобільному учбовому полку, потрапив на війну з Японією.

Повернувшись у рідні Ярмолинці, працював у лісництві. « Моїм дубам і соснам вже десь трохи більше 60 років», - розповідає чоловік. І зізнається, що дуже любляв садити молоденькі деревця. Так складались обставини, що довелося оволодівати й іншими спеціальностями. Наприклад, працювати судвиконавцем. Але у зрілі літа знову повернувся до землі і до рослин - очолював садову бригаду. Усюди трудився чесно та добросовісно: школою життя стали фронтові дороги.

Грицишин Андрій Якимович

Важкі випробування випали на його долю у період Великої Вітчизняної війни. Добре пам'ятає її початок, коли стримував фашистську навалу разом з товаришами по зброї у Прибалтиці. А виконував свої армійські обов'язки захисника Вітчизни від ненависного ворога механіком-водієм у танкових військах. Хоробрість, відвагу проявив під час оборони Москви. Має чимало бойових нагород.

У мирні будні Андрій Якимович тривалий час керував Ярмолинецьким хлібоприймальним підприємством, яке своїми вагомими досягненнями було відоме далеко за межами району. Одні лише раціоналізаторські пропозиції, які втілювались у виробничі процеси, давали значні економічні ефекти. За успіхи у праці до фронтових нагород директора добавились трудові ордени.

Нині учасник бойових дій проводить велику військову патріотичну роботу. Часто виступає на різноманітних заходах районного рівня.

Костюченко Іван Йосипович

В кінці березня 1942 року обслуга Костюченка одержала бойовий наказ. На Південно-Західному фронті провоював один рік і три місяці. 35-й окремий мінометний дивізіон часто виручав стрільців 355-ї дивізії. Особливо тоді, коли стояли в обороні, коли належало заганяти фашистів у траншеї, щоб не перешкождали нашим розвідникам пройти передову. Прикривали і їх повернення, атаки.

Молодого командира помітили старші. Вони й рекомендували Костюченка на курси підготовки офіцерського складу. Було заманливо стати лейтенантом, а тому й погодився.

Від того часу, як закінчив навчання, як одяг офіцерську форму, коли здавалося, що на тебе задивляються всі жінки, Іван Йосипович почав нову службу в армії як політпрацівник. Спершу став парторгом дивізіону, а згодом заступником командира дивізіону по політичній частині.

Найвідповідальніше було перед боєм, коли хотілося добитись стійкості кожного мінометника, відчутти його готовність, умерти, але не впасти духом, не думати лиш про себе. Тому замполіт старався поговорити з кожною облогою, переконатися, з ким маєш іти на ворога або ж стрічати його вогнем, щоб відбити атаку гітлерівців. Видно, вміло працював, коли орденами груди прикрашені, коли подяками не обділений.

На війні надивився на всяке. Але те, що впало у вічі, коли зайшли на територію концентраційного табору Освенціма, не мало аналогів. Вірилося, що фашисти поводяться з людьми по-звірячому, та не в такій мірі. Скрізь людські трупи. Виснажені обличчя тих, кого не встигли спалити, благальні очі, зведені на нас, ситих, і величезна кількість наших медичних працівників між ними, - ось яким постає перед моїми очима той табір.

Хитряк Григорій Степанович

Коли Берлінська військова операція підходила до завершення, в ефірі пролунав клич повстанців Праги, які не бажали скласти зброю перед німецькими окупантами і звернулися за допомогою до Радянської армії. Згідно з наказом Головнокомандуючого, нашу 175-у танкову бригаду направили у рейд до столиці Чехословаччини. Відстань туди сягнула п'ятсот кілометрів.

Цей відрізок шляху ми подолали за добу. І от, коли армійська частина перетнула кордон Німеччини і прямувала великою рівниною, командир танкової бригади розпорядився:

- Перепочинок! Дати охолонути моторам техніки на тридцять хвилин.

Сходило сонце, на небі не було видно жодної хмаринки, повівав легкий вітерець. У цей час, вранці 9 травня 1945 року

у танках по раціях почули повідомлення: "Німеччина капітулювала, війна закінчена".

І здавалось, наче так Богом було дано: при добрій погоді весняної пори, коли кожен зелений пуп'янок наче символізував відродження життя, важкими фронтовими дорогами солдати і офіцери стріли світлий день Перемоги на чехословацькій землі. Радощам не було меж. Воїни обнімались, качали своїх командирів. На очах багатьох з'явилися сльози, сльози віри в те, що нарешті, наступить мирне життя. Хаотична стрілянина в повітря викликала у кожного бажані мрії: я буду жити, вернусь до рідних.

Запрацювали фотоапарати, линули фронтові пісні. Появився баян. А там де музика, там і танці. Звеселяв солдатів і запальний український гопак.

Розвідка повідомила, що фашисти під натиском повстанців залишили Прагу, а населення радіє, що наші війська прийшли на допомогу. О десятій ранку ми вступили в місто. Городяни з гарним настроєм зустріли бійців. Наші танки і самохідки буквально купалися у живих квітах від вдячних жителів. Дівчата і юнаки зупиняли техніку, протягували руки воїнам, а то й вибирались на танки.

На вулицях міста можна було побачити лозунги "Ать жіє Руда Армада", що у перекладі означає "Хай живе Червона Армія". На невеличких зупинках нас обнімали, а чимало щасливчиків-воїнів отримували від чехів талісмани.

Пригадується, підійшла до бійців старенька бабуса з онучкою. Поклала на танк руку і почала щось говорити. Коли запитав, про що йде мова, то онучка сказала на нашій:

"Бабуся славить великого Бога, що вам допоміг перемогти клятого ворога, і благає Всевишнього, аби повернулись додому живими".

На добрім слові щиро їм подякували і рушили далі. Проїжджаючи села та містечка, відчували теплоту зустрічей, подяк, побажань. Там, на коротких мітингах, як правило, виступали керівники населених пунктів та командир бригади.

Запам'яталась зустріч в одному з містечок Чехословаччини. Коли наша танкова колона в'їхала туди, то побачили здалеку, що люди бігають з відрами від домівок до дороги. Виявилось: вони поливають вулицю водою, аби не піднімалась пилюка. Отака була вдячність солдатам великої Перемоги.

Олійник Іван Дмитрович

Вже на шостий день війни вступив в бій в Білорусії, під Гомелем в складі бронетанкового батальйону Південно-Західного фронту, яким командував І. Х. Баграмян. За бої за місто Жлобин нагороджений орденом Червоної Зірки.

Запам'ятав яке було страхіття, коли в Голосіїво під Києвом піднімав в атаку свою роту. Скільки полягло фронтових друзів. І ще як мало не потонув, коли санітарний батальйон форсував річку Сулу.

8 листопада 1944 року був важко поранений, через рік знову поранення та контузія.

З боями дійшов до Чехословаччини. День Перемоги зустрів в Празі, де добивали власівців та дивізії СС. Демобілізувався 12 травня 1945 року.

Велика жадоба до життя допомогла мені вижити у лиху годину, повернутися додому.

Був нагороджений двома найдорожчими солдатськими медалями «За відвагу», «За оборону Києва», «За визволення Києва», орденом Слави III ступеня.